

Instituut
946.3

Er is iets gebeurd met ons Bosbouwproefstation.

F. W. Burger

Ja, er is iets gebeurd met ons nieuw gebouwde Bosbouwproefstation. Zomaar iets ambtelijks. Het was geen oplevering. Dat lag al ruim twee jaren achter ons. Het werd "overgedragen" – de ambtelijke molen draait nog altijd vol ondoorgrondelijke remmingen. De ene directeur-generaal – die van Rijksgebouwendienst – droeg het gebouw over aan een andere directeur-generaal – die van Landbouw; we hebben tegenwoordig zoveel generalen. Ze wierpen elkaar de bal toe onder het uiten van vriendelijke woorden; weliswaar had de eerste generaal het ook over blindgangers en doornen, maar dat vond ik niet leuk hier.

Niet leuk, want komen wij nu dáárvoor al jaren, altijd opgewekt ontvangen, op óns proefstation. Toen het begon te léven, was de tijd nog zó, dat ik als ambtenaar geen "staats"-zeep voor mijn arbeiders mocht klaar leggen en geen "staats"-handdoek voor hen mocht aanschaffen – laat staan op staatskosten mocht laten wassen. En nu . . . voor enige miljoenen een prachtgebouw, waar het prettig licht binnentreden is, waar het geriefelijk is, terwijl er praktisch te werken valt. Wel wat minder intiem en minder rustig dan in de oude villa van de Pabsten, met het nu zoveel meer uitgebreide personeel, maar met volop bij de hand van wat aan hulpmiddelen nodig is, naast het beter mogelijke en noodzakelijke in "team" werken.

Gelukkig dat dit allemaal nu zo kon. En dat hebben we te danken aan het gegroeide inzicht, dat het belang van de bomen en het bos zoveel ruimer kan worden gesteld – al gaat dat ons ouderen soms wel wat te ver en te snel. Bosbouwers zijn gewend met de gestage groei van het bos, rustig te overwegen; dat moet nu toch anders. Toch wel fijn zo een grotere familie te vormen, want zijn wij bosbouwers niet allemaal vrienden. We weten alles van elkaar. De een praat wat veel over populieren, een ander daast over planning, een derde piekert over de zuurgraad, maar we nemen dat alles zomaar. Nu komt daar nog bij de vertreding van de recreant, de smeerpijperij en wat niet al. Broederlijk stellen we ons teweer tegen alle dreigend ongerief . . . Maar dit slaat allerminst op deze glorieuze en gulle ontvangst. Het was wel prettig, dat de gelukwensende sprekers kort van stof waren, waarna de directeur gezellig bedankte en onthulde, dat een dame zijn krachtige

rechterhand was geweest tijdens voorbereiding en bouw van het geheel, wel bijzonder voor een vrouw.

De rondgang door het gebouw nader te omschrijven is wel moeilijk, daar je in grote afwisseling wordt geconfronteerd met een veelheid van problemen. Het is maar gelukkig, dat deze nu van alle zijden ernstig kunnen worden bekeken. Het begin lag bij het fundament, in de kelder. Daar ligt de grondslag: malen, zeven, drogen, machinerie, meststoffen en klimaatkamers om te laten groeien en het steeds weer te raadplegen archief. Op de begane grond klopt het hart: de directeurskamer, administratie en boekhouding, typekamer en bibliotheek, werkplaats, alles met de levende mensen die het dan toch maar doen. Heel bijzonder en een openbaring voor ons, was het prachtige grondmonsterarchief van ons hele land. Ook worden ter "rez-de-chaussée" alle vergaderingen gehouden, waar de belangrijke beslissingen worden genomen. Het leven verangenaamend zijn de keuken als basis voor de kantine en de ontvangsten van buiten – op deze dag zo bijzonder . . .

Van hieruit begaven we ons naar de slagaderen van de wetenschap op de eerste en tweede verdieping, maar ook in de bijgebouwen met de kassen en beplante proefferreinen, waar intensief in praktische uitvoering aan de veredeling van het produkt wordt gewerkt. Wij werden hier overal hartelijk ontvangen en ons werd verteld hoe het er met de werkzaamheden bij staat, dit aan de hand van daarvoor speciaal demonstratief opgestelde tableaux aan de wand, welvoorzien objectentafels en uitgestalde literatuur, meest uitgaven van het proefstation zelf. Het zou ons veel te ver voeren dit alles hier weer te geven en dat is ook niet nodig, want er is een keurig en zeer overzichtelijk boekje, getiteld "Stichting Bosbouwproefstation De Dorschkamp" van 1968, waarin alle afdelingen zijn behandeld, na het vermelden van vele medewerkers en de geschiedenis van het ontstaan. Dat kunt u daar aanvragen.

Toch willen wij hier nog wel enige opmerkingen bij aanknopen. Bij de afdeling Bodemkunde en Fysiologie kregen we de nieuwe bodemgeschiktheidskaart voor bosbouw te zien, die ook in ons extra-nummer van de Studiekring is aan te treffen. Voor de Houtteelt en ook voor de Veredeling, zij vermeld, dat een scheiding is doorgevoerd in loof- en naaldhout.

Bosbouwproefstatlon september 1947 - maart 1968.

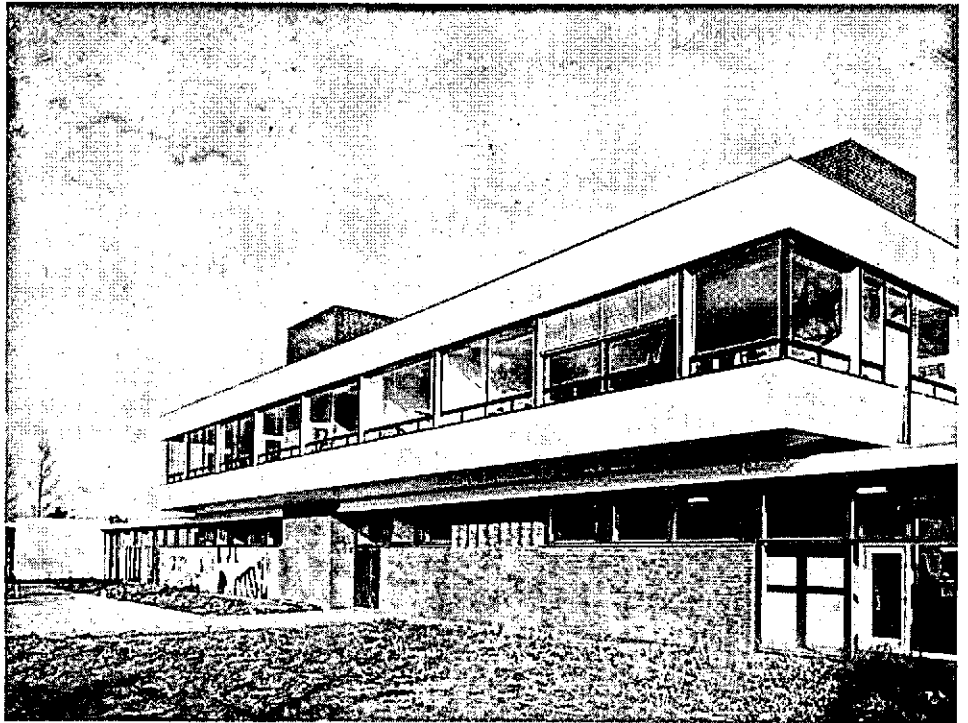
We stappen hier wat gelaten heen over het zeer vele werk, dat bij deze afdelingen wordt verricht, wat zich trouwens wel laat horen, daar er heel wat te doen is met bijvoorbeeld de houtsoortenkeuze in verband met bodem en klimaat, de bosaanlegmethoden, dunningsonderzoek enz. enz. Voor nieuwe bosgebieden, en vooral ook voor de vele nieuwe groengordels die in ons land worden aangelegd, worden vooral aanvankelijk pionierhoutsoorten gebruikt. In een latere fase kunnen niet-pioniersoorten aangeplant worden. De afdeling Ecologie is daarvoor grondlegend door te pogen een criterium voor de groei vast te leggen, aanpassend aan de beoordeling van de grond. Samenwerkend met de afdeling Groei- en Opbrengstonderzoek is het streven om tot groeicurven te geraken, mede als basis voor het Economisch onderzoek, waarbij de afdeling Statistiek uitgebreide mogelijkheden voor interpretatie van gegevens biedt en nog sterk in ontwikkeling is, mede in verband met de huidige computer-mogelijkheden.

Een aparte plaats neemt de Bosbescherming in met het Pathologisch en Resistentie-onderzoek en de Speciale Bosbeschermingsvraagstukken. Bij de plagen is thans de aandacht vooral op de dennesscheerder gericht, waarbij het vooral gaat om voorkoming van aantasting door bespuitingen. Bovendien boeide de satijnvlinder in de populier weer eens de onderzoeker. Bij het resistentieonderzoek gaat het om velerlei bacterie- en zwamaantastingen, zoals de ver-

wekkers van de populierenkanker en -bladziekten, alsmede die van de watermerkziekte van de wilg. Daarnaast de ernstige naaldenziekte van enkele den- en van de blaasroest van de Weymouthden. Bij het resistentieonderzoek gaat het om de zwamaantastingen. Het iepenonderzoek heeft een afzonderlijke plaats bij de Veredeling. Geboren uit oorspronkelijk het Iepenziekte-Comité, heeft het hier in de bosbouwsfeer zijn goede voortzetting gevonden.

Er wordt goede voortgang gemaakt met het vinden van bruikbare klonen. Terwijl het gebruik van populieren - waarbij overigens ook resistente klonen tegen de bladziekten werden verkregen - sterk terugliep - er werd dan ook heel wat geplant na de oorlog - en wel van 780.000 planten omstreeks 1960 naar ongeveer 200.000 nu, liep het gebruik van iepen sterk toe, en wel van nog geen 10.000 van de kloon 'Commelin' in dezelfde tijd tot 195.000 nu. Een stoute bewering was, dat resistentie geen probleem meer zou zijn.

Het sluitstuk van de bosbouw is uit de aard van de zaak de oogst van het produkt, het hout. Economisch van belang is daarbij de rationalisatie van de arbeid, voornamelijk in de richting van een voortgaande ontwikkeling van de mechanisatie. Zeer overzichtelijk werden de moderne mogelijkheden aangegeven: in de eerste plaats de sortiment-methode, waarbij alle arbeid in het bos wordt verricht tot en met het kavelen, dan de langhout-methode, waarbij het korten van de geveld en gesnoeide boom na het transport

Bosbouwproefstation vanaf
maart 1968.

gebeurt en tenslotte de boommethode, waarbij de hele boom uit het bos wordt verwijderd, met wel het nadeel, dat de afvallen dan niet in het bos kunnen achterblijven, want tenslotte is niet altijd de afval afzetbaar. Naast dit overzicht werden alle machinale ontwikkelingen voor elk onderdeel aangegeven. (Nog) niet alle methoden zijn voor ons land bruikbaar.

En zo was ons zoveelste, maar wel volledigste bezoek aan ons proefstation weer beëindigd. Er wordt daar gewerkt, voor deze generatie, maar ook voor hen die na ons komen, want met Vader Cats - 1640 - kunnen we zeggen:

"Het is des werelds loop, wij bouwen, spitten, delven,
Meest tot een anders nut, niet voor ons eigen selven,
Gaet planters, maekt een bergh, een bosch, of lustig
dal,
Uw vlijt is voor een volck, dat namaals komen sal . . ."